

PHÁT HUY SÁNG KIẾN NÔNG NGHIỆP KHỐI HỢP TÁC XÃ: LỜI GIẢI CHO BÀI TOÁN SINH KẾ BỀN VỮNG VÙNG THIÊN TAI

HỒNG MẾN

Trung tâm Dịch vụ tổng hợp xã Lệ Ninh

Biến đổi khí hậu không còn là lời cảnh báo xa xôi mà đã và đang trực tiếp thử thách tính bền vững của nền nông nghiệp Việt Nam, đặc biệt tại các dải đất miền Trung chịu nhiều tổn thương. Trước hệ quả tất yếu mang tính quy luật của thiên tai, việc chuyển dịch tư duy từ “chống chịu” sang “chủ động thích ứng” là con đường duy nhất để bảo vệ sinh kế của Nhân dân. Thành công từ mô hình nuôi tôm càng xanh “vượt lũ” của Hợp tác xã (HTX) Lộc Phát tại vùng phá Hạc Hải xã Lệ Ninh không chỉ là một lát cắt kinh tế điển hình, mà còn cung cấp lời giải mang tính chiến lược cho bài toán liên kết chuỗi giá trị và phát huy sức mạnh nội lực từ khối kinh tế tập thể.

Vùng đầm phá nước lợ Hạc Hải từ lâu vốn là vựa sản vật trù phú, song cũng là rốn lũ với quy luật thời tiết khắc nghiệt. Điệp khúc “nom nớp lo âu” mỗi khi bước vào mùa mưa bão đã trở thành một định mệnh cay đắng bủa vây bao thế hệ người nông dân. Tư duy “chạy lũ” - chấp nhận thu hoạch non để giảm thiểu thiệt hại vô hình trung tạo ra một vòng lặp bất tận kinh tế: sản phẩm chưa đạt chuẩn thương phẩm, giá trị gia tăng thấp, người sản xuất luôn ở thế bị động và chịu nhiều rủi ro ép giá.

Thách thức lớn nhất của nông nghiệp vùng thiên tai không nằm ở sự khốc liệt của tự nhiên, mà nằm ở sự chậm trễ trong việc thay đổi

Mô hình nuôi tôm càng xanh thuận tự nhiên của HTX Lộc Phát mang lại giá trị kép về cả kinh tế lẫn môi trường sinh thái

Ảnh: **H.M**

phương thức sản xuất. Ý tưởng “chung sống hòa bình với lũ” của bà Châu Thị Mai, Giám đốc HTX Lộc Phát chính là biểu hiện sinh động cho bước chuyển về nhận thức. Sáng kiến sử dụng hệ thống lưới kết hợp phao nổi tự động nâng hạ hoàn toàn dựa vào sức nước đã giải quyết triệt để bài toán bảo vệ tài sản mà không phát sinh thêm chi phí vận hành hay năng lượng phụ thuộc. Giải pháp công nghệ thuần túy mang tính cơ học này là minh chứng rõ nét cho thấy: Khi tư duy thích ứng dựa trên nguyên lý thuận tự nhiên được khơi thông, bất lợi từ thiên tai hoàn toàn có thể chuyển hóa thành lợi thế phát triển.

Hiệu quả mang lại từ mô hình nông - thủy sản kết hợp này không chỉ dừng lại ở những

con số tài chính trực quan mà mang bản chất của mô hình kinh tế tuần hoàn bền vững. Nhờ được bảo vệ an toàn trong mùa lũ, chu kỳ sinh trưởng của tôm càng xanh trong ruộng lúa được kéo dài từ 150-180 ngày lên 230-250 ngày. Đây là điều kiện tiên quyết để nâng cao chất lượng và kích cỡ thương phẩm của sản phẩm (đạt 10-15 con/kg), giúp nâng giá trị xuất xưởng lên từ 270.000 - 300.000 đồng/kg, mang lại lợi nhuận vượt trội đạt trên 500 triệu đồng/ha - cao gấp 2 lần so với phương thức canh tác truyền thống. Sự cộng sinh giữa cây lúa và con tôm đã tái thiết lập sự cân bằng tự nhiên cho phân khu đất ngập nước. Chất thải hữu cơ từ quá trình nuôi tôm là nguồn dinh dưỡng tự nhiên dồi dào cho vụ lúa ST28 kế tiếp, ngược lại, hệ sinh thái ruộng lúa cung cấp môi trường ẩn nấp lý tưởng cho tôm khi lột xác. Chu trình khép kín này cho phép cắt giảm tối đa việc lạm dụng phân bón hóa học và thuốc bảo vệ thực vật, tạo ra sản phẩm sạch, an toàn cho sức khỏe người tiêu dùng, đồng thời giải bài toán ô nhiễm môi trường nông thôn một cách căn cơ.

Thành công mang tính đột phá của HTX Lộc Phát khẳng định vai trò không thể thay thế của khối kinh tế tập thể trong dòng chảy nông nghiệp hiện đại. Đối với những mô hình đòi hỏi tính đồng bộ về hạ tầng và giải pháp kỹ thuật cao, từng hộ nông dân nhỏ lẻ sẽ rất khó tự vận hành do hạn chế về vốn và năng lực quản trị rủi ro. Hợp tác xã chính là cầu nối tổ chức lại sản xuất, chuẩn hóa quy trình kỹ thuật, đồng thời tạo ra sức mạnh đàm phán trên thị trường để liên kết tiêu thụ sản phẩm bền vững.

Nhìn rộng ra quy hoạch chiến lược của địa phương, mô hình nuôi tôm càng xanh “vượt

HTX Lộc Phát xuất sắc giành giải Nhất với mô hình nuôi tôm càng xanh thích ứng biến đổi khí hậu tại vùng phá Hạc Hải

Ảnh: H.M

lũ” tại xã Lệ Ninh hoàn toàn đồng điệu với định hướng phát triển nông nghiệp thích ứng với biến đổi khí hậu của tỉnh Quảng Trị. Sự ghi nhận bằng giải Nhất tại Cuộc thi Sáng kiến phát triển kinh tế nông nghiệp thích ứng với biến đổi khí hậu tỉnh Quảng Trị, là cơ sở pháp lý và động lực quan trọng để các cơ quan chuyên môn tiến hành chuẩn hóa quy trình, đưa mô hình tiến sâu vào lộ trình xây dựng vùng nuôi đạt tiêu chuẩn VietGAP, phát triển sản phẩm OCOP gắn liền với mã vùng trồng và truy xuất nguồn gốc sản phẩm.

Sáng kiến nông nghiệp của HTX Lộc Phát không chỉ mở ra một hướng đi sinh kế mới cho cư dân ven phá Hạc Hải, mà còn để lại bài học sâu sắc mang tính gợi mở cho nhiều vùng nông nghiệp chiêm trũng, thường xuyên chịu ảnh hưởng bởi lũ lụt trên cả nước. Đây là bài học về tinh thần chủ động đổi mới, lấy khoa học kỹ thuật làm đòn bẩy, lấy kinh tế tập thể làm bệ đỡ và lấy sự hài hòa với tự nhiên làm nền tảng cốt lõi cho sự phát triển thịnh vượng, bền vững ■